

Juhlapuhe Asevelvollisena Vammautuneiden Tuki ry:n
10-vuotisjuhlapäivällisellä 9.2.2017

Arvoisat Asevelvollisena Vammautuneiden Tuki ry:n jäsenet,

Hyvät naiset ja herrat

Maanpuolustusvelvollisuus on kirjattu perustuslakiimme: ”Jokainen Suomen kansalainen on velvollinen osallistumaan isänmaan puolustukseen”. Miehillä ja vapaaehtoisille naisille tämä maanpuolustusvelvollisuus tarkoittaa varusmiespalveluksen tai siviilipalveluksen suorittamista.

Varusmiespalveluksesta on pyritty tekemään mahdollisimman turvallista. Palvelusturvallisuuden tavoitteilana on nolla tapaturmaa sekä avoin ja aloitteellinen ilmoituskulttuuri läheltä piti- tapauksista. Tavoitteillassa kaikki vahingot ja onnettomuudet ilmoitetaan, parhaat käytännöt jaetaan ja ennakoivasti ilmoitetaan olosuhteista sekä tekijöistä, jotka voivat aiheuttaa vaaraa tai vahinkoa. Riskialtis toiminta, kuten taisteluammunnat ja taisteluharjoitukset on puolustusvoimissa tarkasti ohjeistettu varomääräyksin turvallisuuden varmistamiseksi. Näitä määräyksiä kehitetään jatkuvasti saatujen havaintojen perusteella.

Sotilaalliseen harjoitteluun liittyy kuitenkin tekijöitä, jotka poikkeavat tavanomaisen työelämän olosuhteista. Raskas fyysinen toiminta, valvominen ja erilaiset muut kenttäolosuhteisiin liittyvät tekijät voivat altistaa vahingoille.

Varusmiehen vammautumis- ja sairastumisriskiä lisää velvollisuus noudattaa viivytyksettä sotilasesimiehen käskyjä ja määräyksiä riskialttiissa ja vaihtelevissa olosuhteissa. Varusmieheltä edellytetään sota- ja taisteluharjoituksissa nopeutta ja voimaa edellyttäviä suorituksia ympärivuorokautisesti arvaamattomissa luonnonolosuhteissa ja täydessä taisteluvälinevarustuksessa. Vahva palvelusmotivaatio voi aiheuttaa paineita

suoriutua tehtävistä suorituskyvyn rajoja koetellen, mikä osaltaan lisää vamma- ja tapaturma-alttiutta.

Tilastollinen tosiasia on, että varusmiespalveluksessa sattuu vähemmän tapaturmia ja onnettomuuksia kuin samanikäisille nuorille palveluksen ulkopuolella. Jokainen vakava onnettomuus on kuitenkin liikaa.

Palvelusturvallisuuden keskeisiä tekijöitä ovat johdon sitoutuminen ja henkilöstön oikea asenne sekä riittävä ammattitaito. Hyvä palvelusturvallisuus perustuu siihen, että jokainen työntekijä ja jokainen asevelvollinen on sitoutunut työ- ja palvelusturvallisuustoiminnan päämääriin.

Hyvät kuulijat,

Tämän vuoden alussa voimaan tulleessa sotilastapaturmalainsäädännön uudistuksessa asepalveluksessa ja kriisinhallintatehtävissä vahingoittuneiden henkilöiden tapaturma- ja palvelussairauksiin liittyvät korvausasiat käsitellään erillisten lakien mukaan.

Uusi lainsäädäntö mahdollistaa ja edellyttää palvelussairauksien ja tapaturmien nopeaa käsittelyä sekä puolustusvoimissa että Valtiokonttorissa.

Uudistettu lainsäädäntö täsmentää sotilastapaturman ja palvelussairauden määrittelyjä niin, että palveluksessa aiheutuneet vammat ja sairaudet sekä henkilöllä jo olleiden sairauksien ja vammojen palveluksesta johtuva paheneminen tulisivat kattavasti korvattaviksi. Korvausedellytyksissä otetaan aiempaa paremmin huomioon palvelusaikaiset olosuhteet, jotka lisäävät sairastumisen ja vammautumisen riskiä.

Jatkossa korvauksia maksetaan sekä tapaturmien että palvelussairauksien perusteella ja lievemmin perustein. Tällä edesautetaan palveluksen keskeydyttyä tarpeellisen hoidon ja kuntoutuksen toteutumista sekä nopeutetaan työhön tai opiskeluun palaamista.

Tarpeen tullen henkilö koulutetaan uuteen ammattiin. Lisäksi ansionmenetyksen vähimmäiskorvaustasoa korotetaan merkittävästi ottaen huomioon varusmiesten usein vähäiset tai olemattomat omat tulot. Uudessa laissa on myös erityinen säännös henkisen järkytysreaktion korvaamisesta. Lain toimivuutta seurataan tulevien vuosien aikana.

Uusi laki ei ole kuitenkaan ihmelääke, joka parantaisi kaiken. Rahalliset korvaukset ja hyväkään hoito ei voi korvata kumppanuutta ja vertaistukea, jota yhteydenpito, yhteiset tapaamiset ja tilaisuudet antavat.

Arvoisat kuulijat,

Asevelvollisena Vammautuneiden Tuki ry on tehnyt kymmenen vuoden ajan arvokasta työtä varusmiespalveluksessa vammautuneiden puolesta. Erityisen tärkeää on ollut yhdistyksen antama vertaistuki ja neuvontapalvelu.

Kuten usein, yhdistys sai alkunsa muutaman aktiivisen toimijan ponnistelujen tuloksena. Kymmenen vuoden aikana yhdistys on vakiinnuttanut paikkansa vastuullisena toimijana asevelvollisuutensa aikana vammautuneiden edunvalvojana. Yhdistys tekee aktiivista yhteistyötä puolustusministeriön, puolustusvoimien ja Valtiokonttorin kanssa. Yhteistyö on tiivistä myös Invalidiliiton ja Varusmiesliiton kanssa.

Yhdistys on saanut myös projektirahoitusta Raha-automaattiyhdistykseltä. Osaltaan tämäkin kertoo yhdistyksen tekemän työn arvostuksesta ja vaikuttavuudesta.

Hyvät asevelvollisena vammautuneet,

Asevelvollisuutensa aikana vammautuneille yhteistä on se, että vammat ovat vaikuttaneet jokaisen loppuelämään peruuttamattomasti. Ne ovat vaikuttaneet myös läheistenne elämään. Osa Teistä on saanut oikeuden hoitoon ja korvauksiin vasta pitkän ja raskaan oikeustaistelun jälkeen. Olitte osaltanne

osoittamassa lainsäädännön ja palvelun puutteita, joita korjaamaan uusi laki tarvittiin. Toivotan Teille parhainta terveyttä ja kaikkea hyvää tuleville vuosille.

Lopuksi haluan vielä lämpimästi onnitella yhdistystä 10-vuotisesta taipaleesta ja kiittää yhdistyksen jäseniä tekemästänne arvokkaasta työstä yleisen asevelvollisuuden puolesta.